

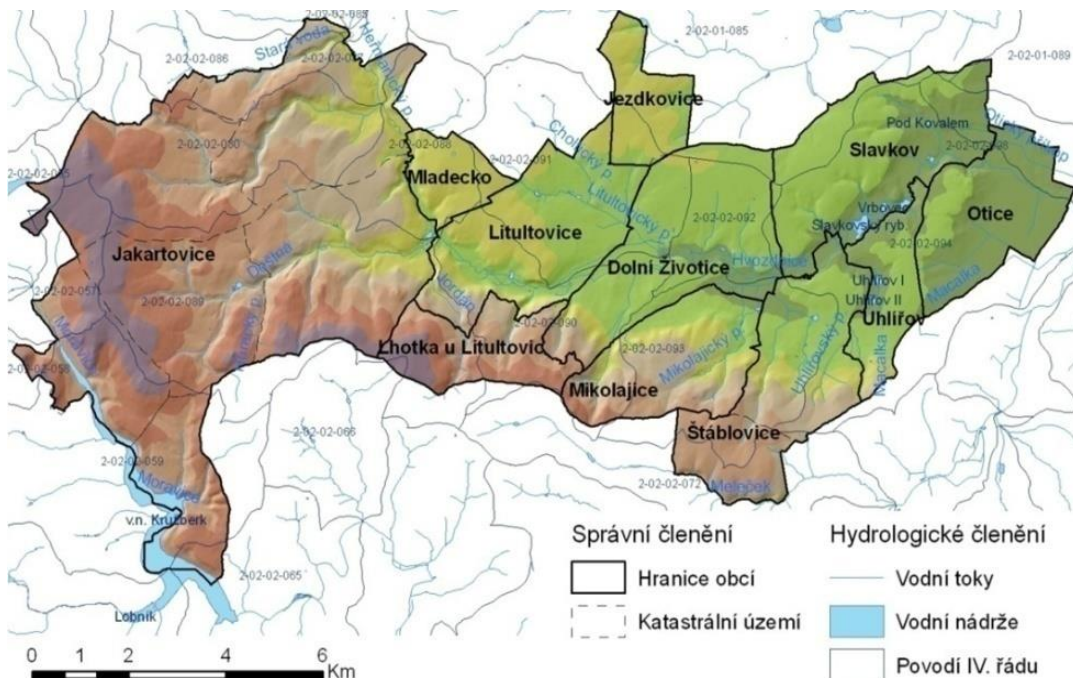
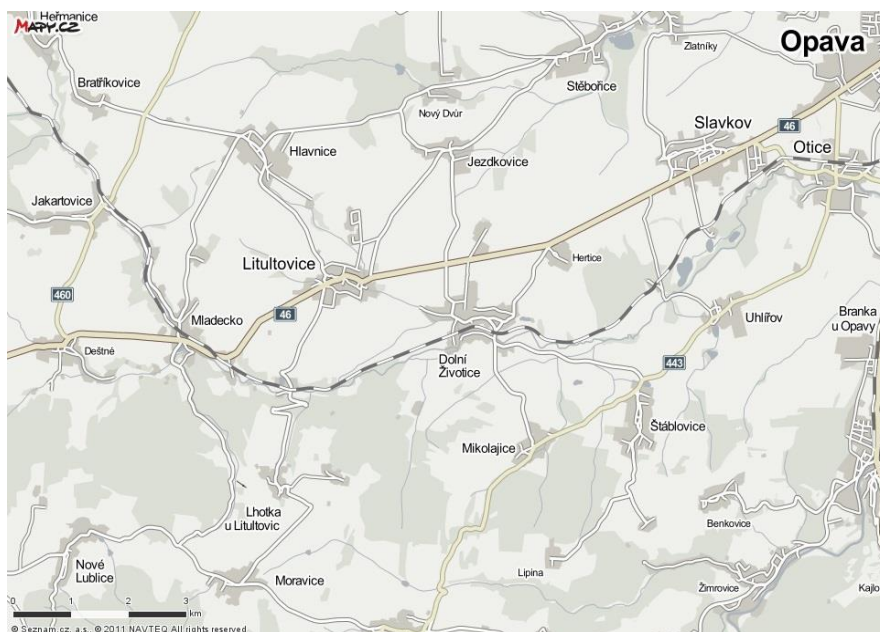
PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Konstruktivní verze pracovních listů

Úvodní motivace k pracovním listům:

Nacházíme se v území mikroregionu Hvozdnice, co pro vás tento pojem představuje a proč nese jméno Hvozdnice? Znáte i jiné prvky místní krajiny, které nosí tento název?

Zkus do přiložené mapky zakreslit hranice mikroregionu.



PRACOVNÍ LIST Č. 1 – VLIV LIDSKÉ ČINNOSTI NA PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ

1. část - Životní prostředí a biodiverzita

Evokace: *Co si představíš pod pojmem ekosystém, co jej tvoří? Znáš nějaký konkrétní příklad ve vašem okolí?*

.....
..

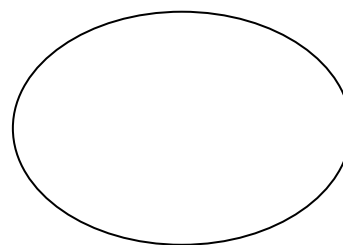
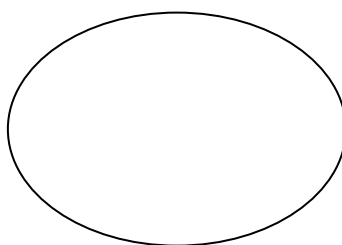
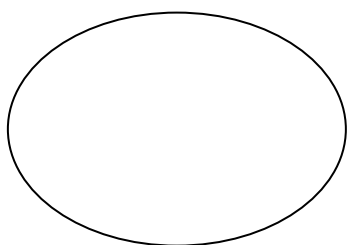
.....
..

Nyní si vyber 3 ekosystémy z těch, které jsme společně jmenovali a do níže připravených oválek je zkus zakreslit. Poté vypiš ke každému 3 hlavní znaky, které je charakterizují a zároveň, které je odlišují od ostatních. (Nápovědou ti je prostředí, které tě obklopuje.)

1)

2)

3)



Uvědomění:

Úkol č. 1: Na základě pozorování v terénu zznačte do přiloženého mapového výřezu plochy jednotlivých ekosystémů, které se ve sledované oblasti nacházejí. Vysvětlete, který typ ploch (ekosystém) převládá a proč?

Postup:

Do mapy zakresli ekosystémy jako linií ohraničené plochy a každou tuto plochu označ číslem (plochy stejných ekosystémů stejným číslem).

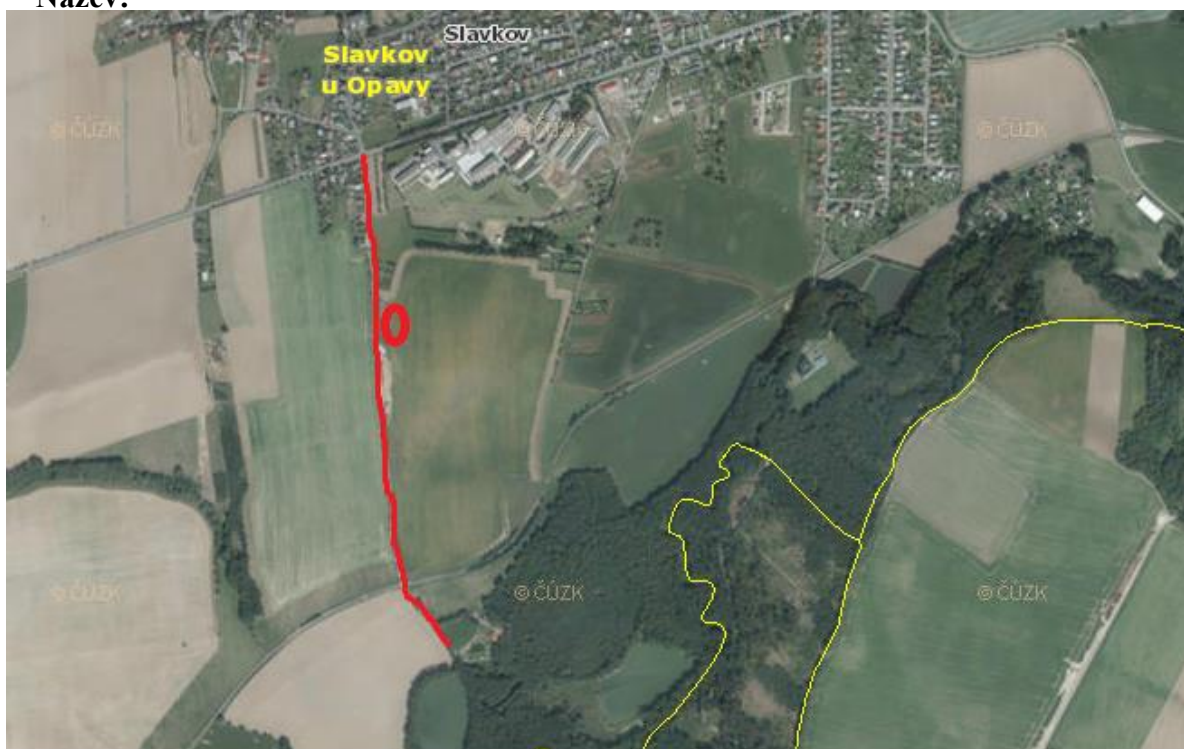
Tato čísla si napiš pod sebe vedle mapy a k nim napiš, o jaký ekosystém se jedná (např. l=pole). Tímto jsi vytvořil legendu.

Vymysli název pro tuto tematickou mapu.

Do tabulky zapiš typy pozorovaných ekosystémů a jejich procentuální rozsah na pozorovaném výřezu krajiny. (odhadem)

Do tabulky doplň křížek (X) u ekosystémů, které člověk vytvořil nebo výrazně pozměnil.

Název:



(Zdroj: mapy.cz)

- délka trasy
- místo pozorování

Tabulka

Typ	Zastoupení	Vytvořen/pozměněn
-----	------------	-------------------

ekosystému	v krajině v %	člověkem

Úkol č. 2: Již víme, které ekosystémy a v jakém rozsahu se zde vyskytují. Nyní chceme zjistit, které mají nejvyšší a které nejnižší biodiverzitu (druhovou rozmanitost). Porovnávej mezi sebou vypsané ekosystémy v tabulce. Ekosystémy pak vypiš do řádku za sebou od toho s největší po nejmenší biodiverzitu a mezi jednotlivými pojmy použijvej znaménko větší než (>).

.....

 ...

Reflexe

Vylosoval sis ekosystém (doplň podle svého losu), který nyní představuješ. V diskuzi s ostatními členy své skupiny se snaž určit si správné pořadí z hlediska míry biodiverzity. Poté určit pomocí znamének větší menší správně míru biodiverzity u ekosystémů, které jsi kreslil v úvodu hodiny.

Vytvoř krátký text o tom jaká je krajina, která tě obklopuje z hlediska různorodosti ekosystémů a jejich biodiverzity v rozsahu cca 5 rozvitých vět.

.....

2. část - Hodnocení lesního porostu a jeho původnosti

Evokace: Přečti si následující Prosbu lesa a přemýšlej o jejich slovech a odpověz na otázky.

*Milý človče!
Jsem dárcem tepla v Tvém krbu za chladných nocí
a dárcem přívětivého chládku v žáru letního slunce.
Já jsem dal trámovi Tvému obydlí a desku Tvému stolu,
ze mne je lože, ve kterém spáváš i kleč Tvého rádlu. Já jsem dodal topírko do Tvé
sekery a branku do Tvého plotu.
Ze mne je dřevo Tvé kolébky i Tvoji rakve.
Já jsem tím, čím pro blahobyt je chléb a pro krásu kvítko.
Slyš tedy moji prosbu:
Nepustoš mne!*

(R. Těsnohlídek cit v www.ostravskelesy.cz)

Jaké poselství nám báseň sděluje?

Jaký je tvůj vztah k lesům?

Za jakým účelem chodíš do lesa?

Jak se chováš v lese?

Uvědomění:

Úkol: Zhodnoťte stav lesa v jednotlivých úsecích okolí naučné stezky Hvozdnice.

Postup:

- 1) Po získání kartičky s obrázkem stromu se zařad' ke spolužákům, kteří mají tutéž kartičku a pomocí určovacího klíče určí, o jaký strom se jedná.
- 2) Podle pořadí, které tvá skupina získala na základě rychlosti určení daného stromu, budete sledovat daný znak lesního porostu v pracovním listě. (př. Byla-li tvá skupina v určování dřeviny druhá, budeš sledovat znak s číslem 2)

4) Každých 100 kroků zaznamenej do tabulky pomocí bodů, která s nabízených odpovědí vyhovuje tomu, co právě pozoruješ.

5) Předejte si s ostatními skupinami výsledky pozorování svého znaku, doplňte si tak hodnoty ostatních znaků do tabulky a proveďte celkové zhodnocení za jednotlivé úseky.

Sledované znaky lesa:

1. Druhová skladba lesa

a) Les je listnatý nebo smíšený (převládají listnaté stromy a jedle) 3 body

b) Les je smíšený, ale převládají smrky, borovice nebo modřín 2 body

c) Les je jehličnatý – nejvíce je zastoupen smrk, borovice (na ojedinělý výskyt listnatého stromu neberte zřetel) 1 bod

Počet kroků	100	200	300	400
Stav znaku				

2. Věková skladba lesa

a) V lese jsou různě vysoké stromy v rámci různých druhů (tzn. různě staré) 3 body

b) V lese převažují stromy v rámci druhů s téměř stejnou výškou, občas se vyskytnou odlišní jedinci nebo skupinky 2 body

c) Až na výjimky mají v rámci druhu všechny stromy v lese podobnou výšku (tzn. stejně staré) 1 bod

Počet kroků	100	200	300	400
Stav znaku				

3. Lesní patrovitost

a) Trávy, byliny nebo mechy rostou v lese na většině míst
..... 2 body

b) Trávy, byliny nebo mechy rostou v lese jen řídce
..... 1 bod

c) Trávy, byliny i mechy v lese (téměř) chybějí
..... 0 bodu

Počet kroků	100	200	300	400
Stav znaku				

4. Přirozená obnova

a) Malé stromky (do výšky keře) jsou v lese na různých místech
..... 1 bod

b) Malé stromky jsou v lese ojedinělé nebo úplně chybí
..... 0
bodu

Počet kroků	100	200	300	400
Stav znaku				

5. Odumřelé dřevo

a) V lese jsou ponechány ztrouchnivělé kmeny nebo části kmenu pokácených stromů
..... 1 bod

b) Všechny ztrouchnivělé nebo pokácené stromy byly z lesa odstraněny0
bodu

Počet kroků	100	200	300	400
Stav znaku				

Vyhodnocení: spočítej body za každý znak v jednotlivých úsecích

Počet kroků	100	200	300	400
Celkový počet bodů				

Pozn. Čím více bodů tím přirozenější les

Odpověz na uvedené otázky:

Ve kterém úseku je les nejvíce přirozenější a ve kterém nejméně?

.....

Ve kterém úseku se nejčastěji vyskytoval strom, který jsi na začátku určoval?

.....

Který úsek se vyznačuje výskytem monokultur smrků a který výskytem jilmů a keřového patra? V kterém případě se jedná o přirozený znak?

.....

Jakým mechanismem se můžeme pokusit zachovat přirozenou lesní strukturu?

.....

Ve kterém úseku lesa se cítil nejlépe, který úsek se líbil nejvíce?

.....

...

Reflexe

Představ si, že vlastníš 200 hektarů lesa, jak by ses o něj staral, jaké druhy stromů bys upřednostnil? Napiš svou představu v 5 větách.

.....

...

.....

...

.....
...

.....
...

3. část – antropogenní eroze

Doplň si poznámky k následujícím bodům při cestě z lesa na místo rozhledu:

pěstované plodiny jsou zde:

způsob orby je po vrstevnici/kolmo na vrstevnici

v půdě jsou/ nejsou vidět hluboké rýhy

v polích lze/nelze pozorovat stojící nevsakující se vodu či pustá místa v jinak obrostlé ploše

plocha je celistvá/ lze pozorovat soubor malých políček

Evokace:

„Myslivecké sdružení (MS) vysadilo na pozemcích (nacházejících se v blízkosti nebo mezi poli zemědělských podniků, ale patřících městu Opavě) několik alejí, jimiž obnovilo podle starých map polní cesty, po nichž jezdili naši předci. Zatímco myslivci chtějí zabránit dalšímu znehodnocování půdy a vrátit krajině alespoň částečně původní ráz pomocí remízků, obnovováním starých polních cest a alejí, zemědělci s tím mají problém.“ (upraveno podle článku na webovém portálu Deník.cz 6/2014)

Co podle vašeho názoru může zemědělcům vadit na chování myslivců?

.....

Má velikost pole vliv na způsob obdělávání pole, limitovaly by nějak častější přírodní „zelené hradby“ mezi poli zemědělce?

.....

...

Uvědomění:

Úkol č. 1: Nastuduj si svou roli a společně ve trojici diskutuj vaše postoje k erozi půdy. Na konci diskuze se rozhodni, zda zastáváš názor role, kterou jsi hrál, nebo se tvůj názor změnil. Své rozhodnutí zdůvodni:

.....

.....

.....

.....

Texty k jednotlivým rolím:

Myslivec pan Václav Ž. je si jist, že tzv. zelené hradby - člověkem vysázené linie a aleje stromů a keřů mezi poli nebo kolem polních cest, nejen brání erozi půdy, ale jsou důležité i pro zvěř. Ve stromech a keřích nacházejí zvířata úkryt před predátory i zemědělskými stroji. Tvoří spojovací cesty (biokoridory) mezi ekosystémy. Uchytlí se v nich druhy motýlů, brouků, kteří na velkých, pustých plochách nemají šanci vytvořit populaci. Také zdůrazňuje fakt, že všechny aleje a staronové cesty rozorané v 50. až 60. letech minulého století jsou na plochách, jejichž vlastníkem je město Opava. To podle jeho slov myslivce v této jejich činnosti podporuje, když spustilo program na obnovu zelených hradeb stejně jako jiná města a obce v Česku a EU. Zdůrazňuje: „Nechceme s nikým bojovat a hádat se. Jenže zemědělci nám hází klacky pod nohy. To, co děláme, se jim nelíbí.“ (Myslivcům jde o regeneraci přírody.)

Zemědělec pan Jan P. tvrdí, když se podaří myslivcům pole rozkouskovat, nebude to fungovat a na svá pole se budeme akorát dostávat s obtížemi a dodává, že s myslivci není řeč ani kvůli odstraňování škod, které zemědělcům působí černá zvěř. Kdyby měli zaplatit jen tyto škody, tak je to zlikviduje, podotýká. Nevěří ani tomu, že by vysázené aleje a obnovené cesty vedoucí z kopce dolů bránily erozi. Také se řídíme poptávkou současného trhu. Nemůžeme si dovolit mít více zatravněných ploch (které se doporučují, jako ochrana proti erozi) pro chov dobytka, když o tuzemské maso není zájem a tudíž se snažíme živočišnou výrobu spíše snižovat. Raději nasejeme plodinu pro energetické využití i za cenu toho že její sadba proběhne na strmějších svazích. (Zemědělcům jde o bezproblémový chod jejich činnosti a zisk.)

Odborník na eroze pan Karel B. upozorňuje na to, že půdní erozi ovlivňuje člověk. Ten zásadně ovlivnil vznik erozí scelováním pozemků a rušením mezí a větrolamů mezi nimi. Dále typ plodiny, kterou pěstuje, ovlivňuje strukturu půdy. Jsou plodiny jako řepa, kukuřice, brambory (rostliny sázené v širokých řádcích), které usnadňují vznik vodní eroze, která nenávratně smívá úrodnou vrstvu půdy. Další vrstva se obnoví až za několik desítek let a pokud je orba uskutečněná kolmo na vrstevnici je riziko smyvu mnohonásobně větší. Poukazuje také na stále větší využívání těžké mechaniky, která půdu „udusá“ a zhoršuje vsakovací schopnost půdy. Rýhy po průjezdech těžké mechaniky se stávají místy koncentrovaného odtoku a podmiňují vznik stržové eroze. Příčinou eroze půdy mohou být rovněž nesprávné postupy při jejím obdělávání, například pozemky se sklony 12-15 % jsou samy náchylné k tvorbě stružek a orba po svahu tento efekt ještě zvýší a opět dojde ke smyvu půdní vrstvy. Jen vodní erozi je v Česku ohroženo kolem padesáti procent zemědělské půdy. Půda je významným statkem, je to prostředí zabydlené

řadou organismů. Její poškozování přináší někdy i nevratné ztráty. (Odborník na eroze podává svá odborná stanoviska k celkové zemědělské činnosti vzhledem ke vzniku eroze.)

(Zdroj: články z webových portálů idnes.cz 2/2012 a Denik.cz 6/2014)

Úkol č. 2: Hodnocení stavu půdy.

Prohlédni si přiložený mapový výřez, kdy první část pochází z roku 1955 a druhá z roku 2009, jaké na nich pozoruješ rozdíly? (číslem 1 je na mapě označená tvá pozice a červenou linií přibližný výřez pozorované plochy)

.....
.....
.....
.....



(Zdroj: kontaminace.cenia.cz)

Využij své poznámky z úvodu výuky a informace, které ses dozvěděl z map a vyhodnot míru ohrožení erozí této půdy.

Postup pro vyhodnocení: Vyskytuje-li se na ploše, kterou jsi pozoroval při cestě z lesa a zároveň pozoruješ nyní některý z těchto negativních znaků způsobující erozi, přiřpiš k němu 1 bod, nevyskytuje-li se, napiš 0. Poté spočítej body.

Na ploše se pěstuje některá z širokořádkových plodin (kukuřice, řepa, brambory,...)

Na ploše je viditelná orba kolmo na vrstevnici.

Jsou viditelné hluboké erozní rýhy.

Na ploše lze pozorovat stojící nevsakující se vodu či pustá místa v jinak obrostlé ploše.

Plocha je velká celistvá, nepřilíš členěná pomocí mezí, remízků, větrolamů.

Hodnocení

počet bodů:

0-1 = půda stabilní, na minimální ploše ohrožená erozí

2-3 = půda se stává nestabilní, s projevy eroze

4-5 = půda je narušená, nestabilní a silně poškozená erozí

Reflexe

Představ si, že jsi majitelem několika hektarů orné půdy, na níž probíhá intenzivní zemědělská činnost a je lokalizovaná na mírných svazích. Napiš esej, jak si představuješ šetrné obhospodařování své půdy ať už svou vlastní činností nebo zprostředkovaně zemědělským podnikem. Nezapomeň uvést, jaké plodiny bys pěstoval nebo dovolil pěstovat a jakým způsobem. Jak bys jednal na prosbu myslivců vysadit kolem tvých polí aleje stromů a jak bys jednal v případě, že by zaznamenal vznikající erozní činnost.

.....
.....
.....

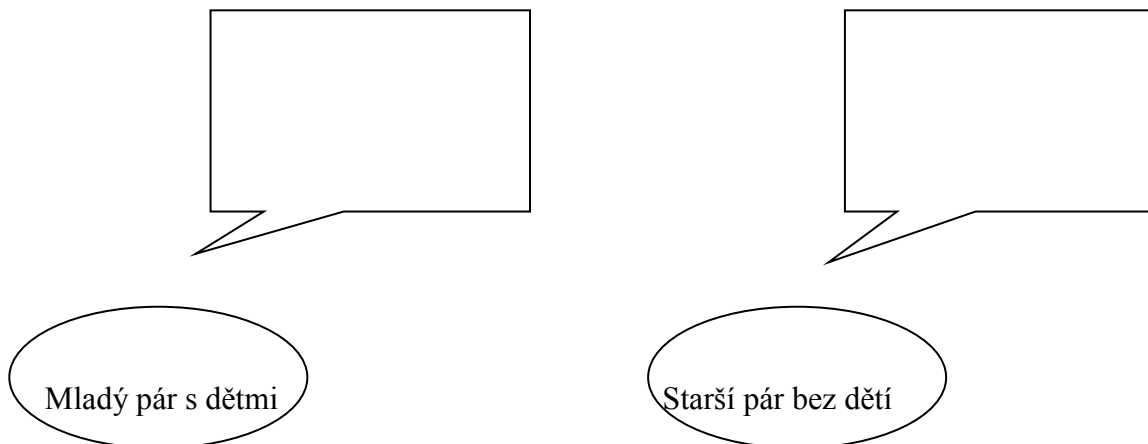
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

PRACOVNÍ LIST Č. 2 – VYBRANÉ EKONOMICKÉ AKTIVITY
1. část – Terciérní ekonomické aktivity

Evokace: *Představte si, že chcete stavět nový dům a hledáte lokalitu na venkově v tomto mikroregionu, jaké služby byste očekávali ve vaší zvolené lokalitě?*

- Než odpovíte, uvažujte, že jste za a) mladý pár, který má dvě malé děti začínající chodit do školky a školy
b) starší pár s odrostlými dětmi, které už žijí se svými partnery.

Jaké služby byste preferovali v prvním případě a jaké v druhém případě?
Vypište je do prázdných okének a v diskuzi zdůvodněte.



Uvědomění:

Úkol č. 1: Vaše společnost *SunHome a.s./ LunaHome a.s* (označ tu, ve které jsi zaměstnán) pověřila vaše týmy (A, B), aby provedly analýzu poskytovaných služeb v obci **Jakartovice** a zjistila základní údaje o obci (počet obyvatel, dopravní dostupnost, polohu a vzdálenost od Opavy). Údaje získané analýzou obce vyhodnoťte.

Projektový tým A: Provede hodnocení obce a poskytovaných služeb tak, aby zaujal mladou rodinu (s dětmi) Jankových.

Projektový tým B: provede hodnocení obce a poskytovaných služeb tak, aby zaujal starší rodinu (bez dětí) Kmetových.

Postup:

Nastudujte si profil rodiny, pro kterou vytváříte hodnocení. (Informace o rodinách jsou v níže uvedených textech)

Rodina Jankova	Rodina Kmetova
-----------------------	-----------------------

<p>Mladý pár s 2 dětmi školního (7 let) a předškolního věku (3 roky). Paní Janková po mateřské dovolené hledá práci, ráda dbá o svůj zevnějšek. Pan Janek má práci v Opavě, do které by v případě stěhování musel jezdit autobusem, protože nemají auto a z finančních důvodů jej neplánují. Pan Janek velice rád plave. Rodina je aktivní a snaží se trávit čas v přírodě. Děti by si přáli přihlásit do nějakého sportovního kroužku.</p>	<p>Starší pár má již děti odrostlé žijící se svými partnery mimo domov. Žijí v malém bytě při rušné silnici v Opavě a vlastní automobil. Na stáří by si přáli klidné prostředí, kde by je jezdili navštěvovat jejich děti. Pan Kmet má zdravotní problémy a pobyt v přírodě jeho stav zlepšuje, což je také důvod pro stěhování na venkov, také rád čte a vyhýbá se velkým společenským událostem. Paní Kmetová naopak má ráda kulturně společenský život a ráda by se zapojila do činnosti nějakého spolku.</p>
---	--

Na obecním úřadě zjistěte základní údaje o obci, a jaké služby poskytuje.

Obec Jakartovice	
Počet obyvatel	
Dopravní dostupnost (typ silnice)	
Vzdálenost od Opavy	
Služby	
Další informace (např. o společenském dění)	

Proveďte hodnocení pro zadanou rodinu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Připravte si ústní prezentaci k vašemu hodnocení.

Úkol č. 2: Nyní Vás čeká stejný úkol, ale analýzu provedete pro obec Litultovice. Údaje získané analýzou obce opět vyhodnotíte. Postup je stejný jako v úkolu č. 1.

Projektový tým A: Provede hodnocení obce a poskytovaných služeb tak, aby zaujal starší rodinu (bez dětí) Kmetových.

Projektový tým B: provede hodnocení obce a poskytovaných služeb tak, aby zaujal mladou rodinu (s dětmi) Jankových.

Postup:

Nastudujte si profil rodiny, pro kterou vytváříte hodnocení.

Na obecním úřadě zjistěte základní údaje o obci, a jaké služby poskytuje.

Obec Litultovice	
Počet obyvatel	
Dopravní dostupnost (typ silnice)	
Vzdálenost od Opavy	
Služby	
Další informace (např. o společenském dění)	

Proveď hodnocení pro zadanou rodinu.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Připravte si ústní prezentaci k vašemu hodnocení.

Úkol č. 3: Představitelé rodiny Jankových a rodiny Kmetových provedte dotazníkové šetření za účelem zjistit, jak jsou se životem v obci a poskytovanými službami spokojeni její obyvatelé. Dotazníkové šetření provedete v obci Jakartovice i Litultovice.

Nejprve si nastudujte profil rodiny, kterou hrajete. Poté vytvořte dotazník s otázkami, jejichž odpovědi by tuto rodinu zajímaly.

Vzorové otázky pro rodinu Jankových: *Jsou v obci školy a školky a jak jsou občané s její úrovní spokojeni? Připadá Vám veřejná dopravní obslužnost dostatečná, má bezproblémový chod, nebo jsou typická častá zpoždění?*

Vzorové otázky pro rodinu Kmetových: *Jaká je úroveň zdejší knihovny? Jsou v obci činné místní spolky? Jsou spíše zaměřené na činnost s mladými lidmi, dětmi nebo i pro lidi předdůchodového věku?*

Váš dotazník s min. 5 otázkami:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

Pozn.: Otázky položte min. 10 obyvatelům v každé obci.

Úkol č. 4: Projektové týmy A, B: Presentujte svá hodnocení obce pro každý pár. Rodiny Jankových a Kmetových: Doplňte prezentace týmů o své výsledky z dotazníkových šetření a zvolte tým, který vás přesvědčil o výběru určité lokality.

Reflexe: Napiš krátký text o tom, kterou obec by sis vybral sám za sebe v tuto chvíli v pozici teenagera a proč. V závěru textu pak na základě poznatků s předešlé aktivity

napiš svůj názor, jestli platí tvrzení, že pokles terciérních ekonomických aktivit souvisí s rostoucí vzdáleností od hlavní komunikace (I/46) i od města Opavy a s menší velikostí obce.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. část- zemědělství

Evokace: Vznik a rozvoj zemědělské činnosti obecně souvisí s příhodnými přírodními podmínkami. V minulosti se však často stávalo, že se zemědělská činnost zaváděla i v oblastech s nepříznivými přírodními podmínkami. Když se rozhlédnete po této krajině, myslíte si, že zdejší krajina má vhodné přírodní podmínky pro zemědělskou činnost?

Které vás napadají?

Zapište si je:

.....

Uvědomění:

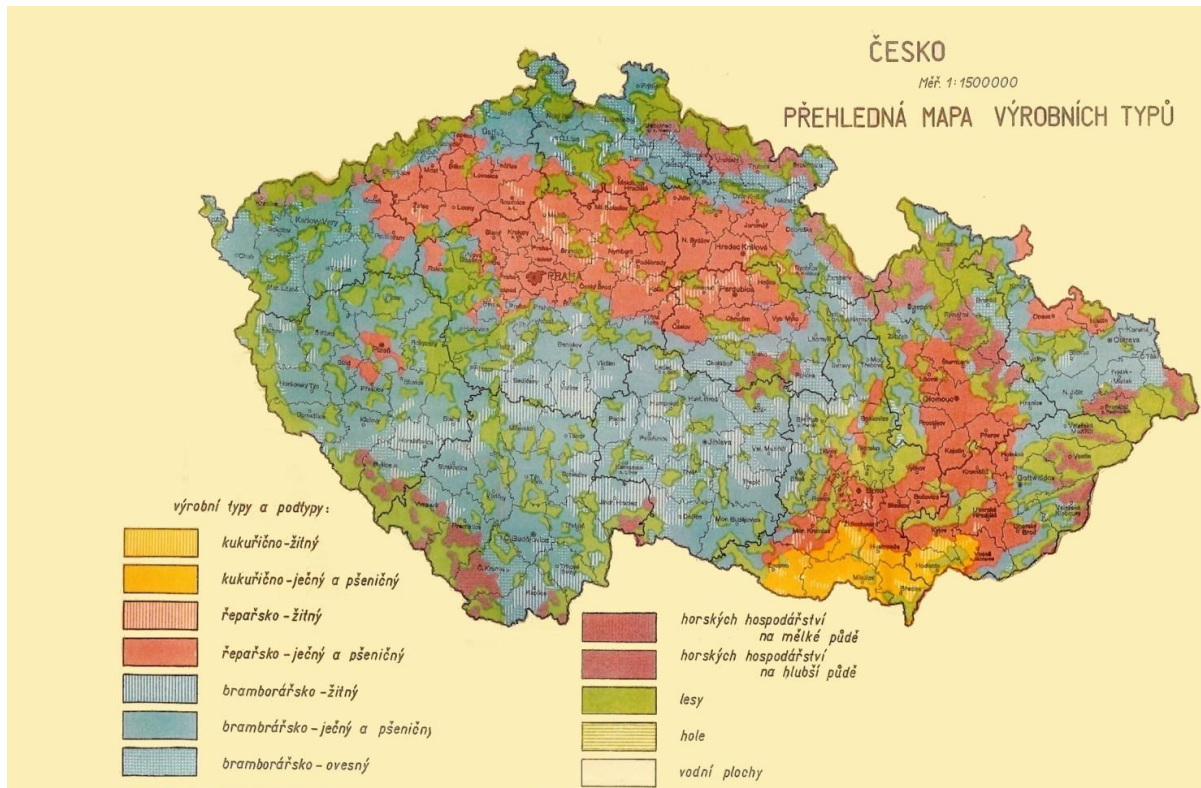
Úkol č. 1: O kvalitě přírodních podmínek vypovídají také pěstované plodiny. Zjistěte ve dvojicích pomocí určovacího klíče rostlin, jaké plodiny se zde pěstují. Pozorované plodiny vypiš do tabulky pod sebe a vedle do druhého sloupce vypiš z určovacího klíče rostlin, jaké přírodní podmínky dané plodiny vyžadují.

Plodina	Přírodní podmínky pro život

--	--

Úkol č.2: Určit o jak typ zemědělské oblasti se zde jedná.

1) V přiložené mapce ČR vyznač, kde se nachází mikroregion Hvozdnice a podle legendy urči, v jaké zemědělské oblasti se nachází.



(Zdroj: systemex.sweb.cz)

2) Pojmenuj (např. pomocí názvu řek, nížin, hor, úvalů) oblasti, které mají kvalitativně stejnou zemědělskou hodnotu a vypiš je.

.....

.....

.....

.....

3) Vysvětli a napiš, jaké může mít tato oblast postavení v rámci zemědělství opavského regionu, Moravskoslezského kraje a ČR.

.....
.....
.....
.....

Úkol č. 3: Proved' rozhovor s vedoucím provozního úseku, který zpracovává zelí a zjistit informace o dlouhodobém vývoji výroby zelí, o oceněních které získalo, o akcích, které ZP Otice a.s. pořádá na jeho propagaci atd.

.....
.....
.....
.....
.....

Reflexe:

Představ si, že tě oslovil zdejší zemědělský podnik, abys mu vytvořil na jeho webových stránkách úvodní text na hlavní stránku. Požadavky na text jsou: úvodní text, by měl vystihnout z přírodního hlediska lokalitu, ve které je podnik zasazen, jeho pozici v rámci Česka, výrobní zaměření podniku, měl by obsahovat i nějakou zajímavost a celkově by měl návštěvníka stránek zaujmout, čehož můžeš docílit, když přidáš vlastní dojmy o daném tématu. Nezapomeň Tvůj text je úvodní „vítací“, ne tedy souhrnná výroční zpráva co, kdy, za kolik.

Tvůj text bude zapojen do školního hlasování a v případě vítězství bude věnován zemědělskému podniku v Oticích.

PRACOVNÍ LIST Č.3 – SÍDLA - JAK SE U NÁS ŽILO A CO V OBCÍCH ZŮSTALO

1. část – využití brownfields

Evokace:

Nacházíme se před budovou sýpky, která již není v provozu, ale v minulosti sloužila k uskladňování zrní. Dnes tuto funkci plní sila a sýpky nejen v této obci zůstaly dále nevyužity přesto, že dodnes patří mezi dominantní budovy venkovských obcí.

Při zamyšlení se nad povahou této budovy, jejího umístění v obci a současném stavu, kdy víte, že je nevyužívaná a chátrá, nekladete si otázku, jestli by se dalo tuto situaci změnit?

Jaký nový smysl by tato budova mohla získat?

.....

...

.....

...

Uvědomění:

Úkol č. 1: Tvorba projektu. Představte si, že jste v roli projektového architekta, kterému byl zadán úkol, aby vytvořil návrh rekonstrukce budovy a jejího prostranství, tak aby vyhovovala funkčnímu využití..... (zde doplňte návrh funkčního využití, které vám bylo zadáno, např. zdravotní středisko). Pracujte ve skupině. Svůj návrh poté prezentujte před zastupitelstvem.

Doporučený postup:

Proveďte terénní šetření: prohlédněte si budovu a její prostranství a zaznamenejte si současný stav objektu a zakreslete si její plánek.

Stručně popište nový účel budovy, který navrhujete s vysvětlením, proč by byl prospěšný pro obec. Zdůrazněte pozitiva plánovaného projektu, ale nezapomeňte zmínit i úskalí, která by projekt přinesl.

Popište, které technické kroky budete třeba realizovat při rekonstrukci budovy a prostranství.

Načrtněte podobu zrekonstruované budovy a jejího prostranství tak, aby korespondovala s její funkcí.

Vytvořte poster (vel.A3), pomocí kterého budete prezentovat a obhajovat svůj projekt před zastupitelstvem.

Úkol č. 2: Příprava obhajoby. Vypište hlavní argumenty, kterými chcete přesvědčit zastupitelstvo o volbě vašeho projektu.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Úkol č. 3: Proběhla diskuze a jejím výsledkem je, že zvítězil návrh..... (doplňte dle skutečného výsledku diskuze). Vaším společným úkolem je vytvořit finální návrh pro budovu sýpky. Hotový návrh poté přepracujete ve škole pomocí počítače a bude předložen skutečnému zastupitelstvu obce Uhlířov.

Reflexe

Zkuste napsat průvodní dopis k projektu starostovi obce Uhlířov. Vaší snahou je přesvědčit starostu, aby si projekt nejen prostudoval, ale také dal za pravdu vašim argumentům a projekt předložil na zastupitelstvu za účelem podpořit financování realizace.

2. část - lidová architektura

Evokace:

Zavřete oči, zamyslete se a zkuste si vybavit místo, kde bydlíte (svůj dům či dům, ve kterém je umístěn váš byt, jeho nejbližší okolí - zahradu, prostranství před domem a pak i celou ulici s ostatními domy).

Úkol č.1

a) Na základě předchozí evokace nakreslete svůj dům a jeho půdorys a také nejbližší prostranství u domu. Použijte pastelky a vybarvěte jednotlivé prvky domů tak, aby odpovídaly, co nejlépe skutečnosti.

Můj dům

b) Odpovězte na následující otázky:

1) Jak byste 5 výstižnými slovy charakterizovali váš dům a jeho pozici v ulici?

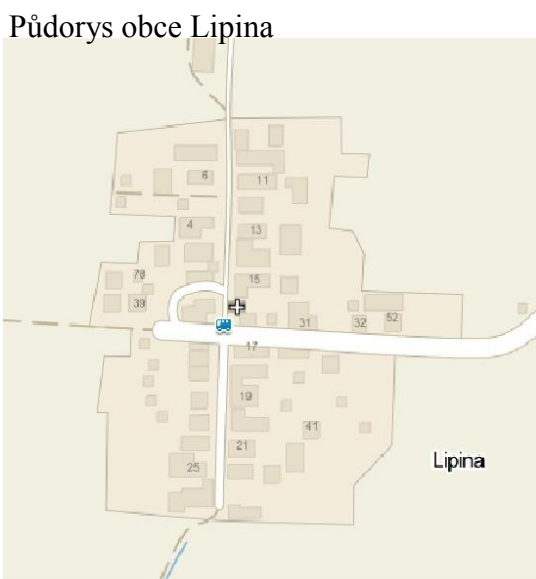
.....
. 2) Kontrastuje v porovnání s ostatními domy nebo zcela architektonicky zapadá do stylu?

.....
.

3) Když se rozhlédnete kolem sebe, zapadl nebo kontrastoval by mezi místní zástavbou? Proč ano/ne?

.....
...
Uvědomění

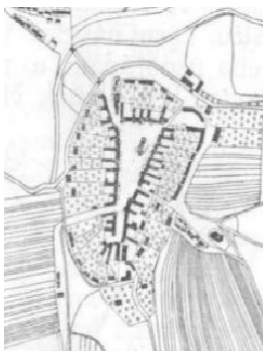
Úkol č. 2: Pracuj s příloženou mapkou. Zaměř se jen na plochu obce a zkoumej její půdorys (plánek, uspořádání staveb). Vyber z následujících možností tu, která odpovídá charakteru půdorysu. Zakroužkuj správnou možnost.



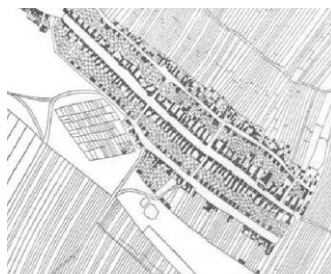
(zdroj: mapy.cz)

Možnosti:

návesní typ



2) silniční typ



3) řádkový typ




oválný či čtyřúhelníkový
tvar půdorysu
může být volnější zástavba




- soustředný, pravidelný
a jednoduchý půdorys

- řady usedlostí podél cesty
či potoka

Úkol č. 3: Nyní se zaměříme na exteriér domu (vnější podobu).

a) Nejprve je však potřeba spojit správně obrázky 4 různých typů domů s texty obsahující jejich popis a s názvem. Spolupracuj se svou skupinou. Vyslechni si řešení ostatních skupin a zapiš si správné kombinace písmena číslic.

Název	Text	Obrázek
Zděný dům (A)	<p>Text a) typický až do 19.století sedlová střecha se šindelem stavební materiál: trámy kladeny vodorovně na sebe, kde spáry bývaly vyplňovány výmazem roubené domy se vyskytují na většině území ČR</p>	1) 

<p>Hliněný (B)</p>	<p>text b)</p> <p>proniká do Čech v 15.století vlivem Německého obyvatelstva</p> <p>nejčastěji v pohraničních oblastech s Německem, případně v Sudetech</p> <p>stavební materiál- trámy tvoří hrástě, které jsou pokládány tak, aby plnily nosnou funkci stavby a zároveň i dekorální, výplň mezi trám tvoří nejčastěji cihly</p>	<p>2)</p> 
<p>Roubený C</p>	<p>text c)</p> <p>štítový domů směřují do ulice</p> <p>ve vesnicích se hojněji vyskytuje od 18.století, dříve zděné domy typické pro městskou architekturu</p> <p>stavební materiál- kámen, cihla, vepřovice (sušené cihly)</p> <p>malá horní okna s větrací funkcí</p> <p>střeška- sedlová (tvořena ze dvou střešních rovin) nebo polovalbová střeška (sedlová střeška se sklonitou střešní ploškou nad štítem)</p> <p>nejčastěji břidlicová krytina</p>	 <p>3)</p>
<p>Hrázděný (D)</p>	<p>text d)</p> <p>typický pro JV a S Moravu (Slovácko, Haná)</p> <p>stavební materiál – hliněné cihly</p> <p>střeška – sedlová s doškami</p> <p>typický je žudr (či žudro) – architektonický útvar vyčnívající před vchodem, funkce- v patře umístěná</p>	<p>4)</p> 

	sýpka a v přízemí posezení dům orientován do ulice boční stranou s okapy	
--	--	--

Zde zapiš správné kombinace písmen a číslic (např. B, a, 4)

- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....

b) Na základě znalostí s předešlého úkolu urči typ stavby, který je typický pro obec Lipinu. Zakroužkuj číslo s odpovídající kombinací písmen a čísel. (viz výše)

c) Vytvoř podobný popis k domu, kde bydlíš. Diskutuj o rozdílech tvého a lipinského domu se spolužákem.

.....
.....
.....
.....

Úkol č. 4: Je zaměřen na zkoumání interiéru lipinského domu (vnitřního vybavení).

a) Nacházíme se ve světnici (místnost) lipinského domu. Rozhlédněte se kolem a zhodnoťte výzdobu a funkčnost této jedné místnost (tedy k čemu všemu slouží), vyber z možností ty, které odpovídají skutečnosti.

Funkce světnice jsou: výrobní, společenská, stolování, příprava jídla, osobní hygiena, spánek, řemeslná, hrací prostor

.....

Kolik místností u vás doma je třeba na splnění funkcí, které v lipinském domě splňuje 1 místnost?

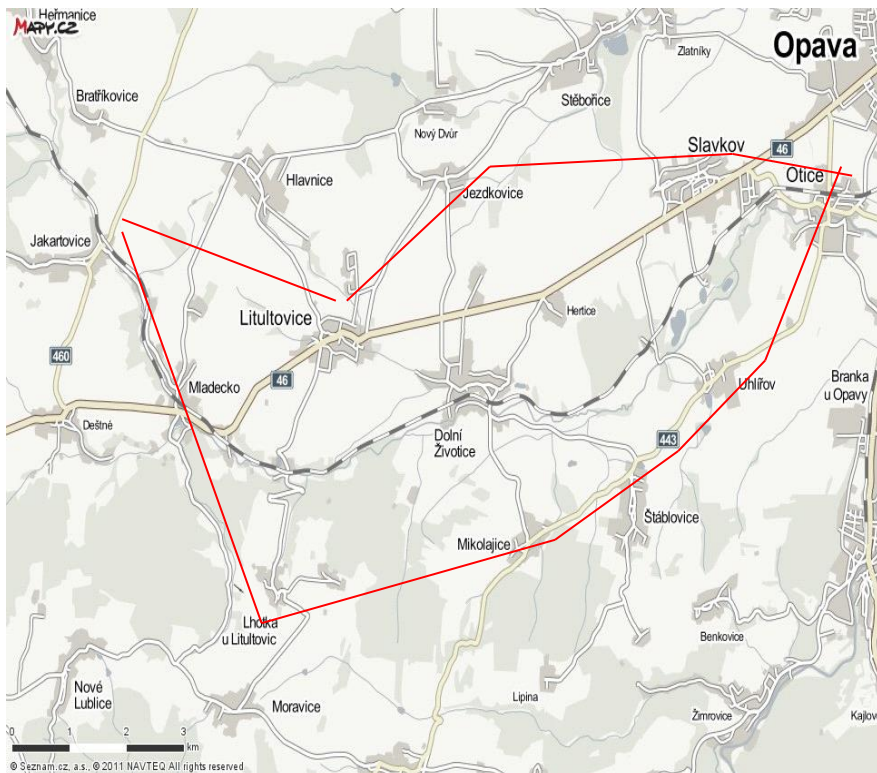
Příloha č. 2: Transmisivní verze pracovních listů s řešením

Úvodní motivace k pracovním listům:

Zapiš si dle učitelova výkladu prvky v krajině mikroregionu nosící název Hvozdnice:

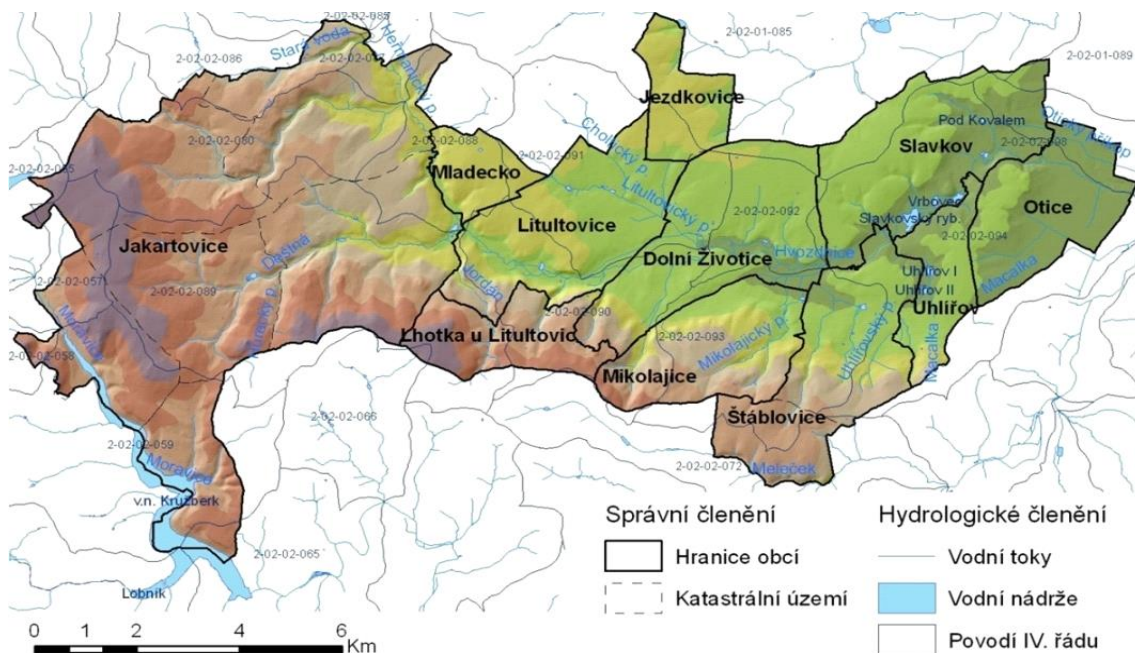
název řeky, rybníka, naučné stezky, svazku obcí

Spoj navzájem obce, které učitel vyjmenovává:



.....

.....(odstřihni)



Pracovní list č. 1 – Vliv lidské činnosti na přírodní prostředí

1. část - Životní prostředí a biodiverzita

Úvod - opakování:

Na základě výkladu, doplň chybějící výrazy.

Biodiverzita – druhová rozmanitost živé přírody. Příkladem vysoké druhové rozmanitosti přírody je..... (**les**) a opakem pak jsou například..... (**pole**).

Ekosystém je funkční jednotkou v přírodě a je tvořen jak živou složkou – rostlinné a živočišné organismy, tak neživou složkou - prostředí, kam řadíme půdu, vodu, vzduch a horniny. Příkladem je..... (**les, louka, pole,...**)

Expozice:

Úkol č. 1: Pozoruj plochy ekosystémů. Podle učitelových pokynů označ v přiloženém mapovém výřezu plochy jednotlivých ekosystémů, které se ve sledované oblasti nacházejí.

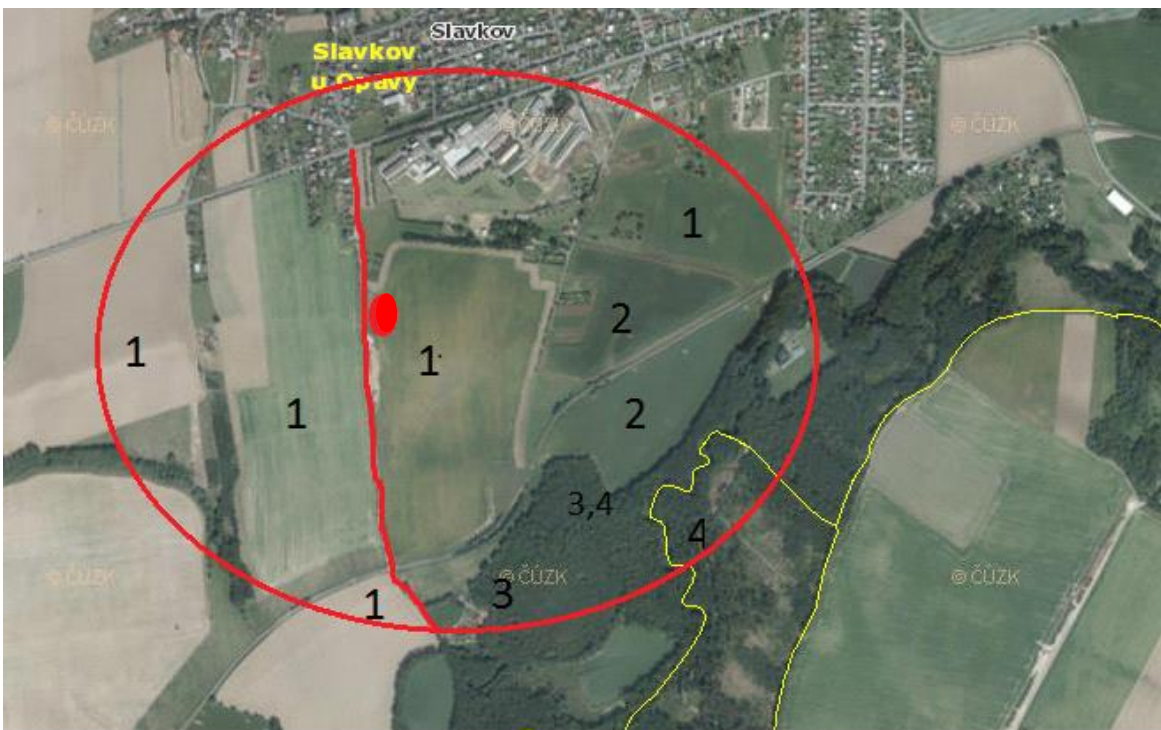
Pokyny:

Pokud učitel ukáže na plochu pole, označ ji v mapce číslem 1.

Pokud učitel ukáže na plochu louky, označ ji číslem 2.

Pokud učitel ukáže na plochu lesa, označ ji číslem 3 v případě listnatého lesa a číslem 4 v případě jehličnatého lesa.

Mapa sledované oblasti (obsahuje naznačené řešení úkolu č. 1)



1 – pole

2 – louka

3 – listnatý les (lužní les)

4 – smrková monokultura

● - místo pozorování

○ - výseč přibližného rozsahu pozorované plochy

— - trasa

Úkol č. 2: Poslouchej výklad a zvýrazni si důležité pojmy. (řešením jsou šedě vyznačené části textu)

Ekosystém les

Les je nejsložitějším a nejrozmanitějším suchozemským ekosystémem. Je pro něj charakteristická větší druhová rozmanitost než u polí nebo luk. Lesní půda je, na rozdíl od půdy zemědělské, pokryta trvalým rostlinným společenstvem a není pravidelně obdělávána. Součástí koloběhu látek je odumřelé dřevo, které je rozkládáno na humus. Hodnota lesního ekosystému roste s jeho stářím a spočívá ve vyšší ekologické stabilitě, biodiverzitě a vyšší odolnosti vůči nepříznivým vlivům. Les můžeme rozdělit do jednotlivých pater (stromové, keřové, bylinné, mechové), z nichž každé má charakteristické rostlinné i živočišné druhy, ale i teplotní, světelné a vlhkostní podmínky.

Lužní les (příklad lesa s přirozenou skladbou dřevin) - Od středověku byl postupně nahrazován tvrdý luh s duby a jilmy měkkým luhem s vrbami a topoly. Poslední zbytky tvrdého luhu se na tomto území zachovaly na provzdušněných nivách, které byly mimo dosah pravidelných záplav. Objevují se zde různě staří jedinci všech složek stromového patra. Nejvíce je ceněno přirozené zmlazování jilmu vazů z nalétlých nažek. Lužní les je útočištěm mnoha druhů bezobratlých i obratlovců.

Monokulturní les - V minulosti byl poměr jehličnanů a listnáčů vyrovnanější, smrkové dřevo ale rychleji roste, znamená tedy rychlejší a vyšší finanční výnosy, a tak začaly smrky nahrazovat původní dřeviny. Vznikly tzv. smrkové monokultury, lesy s jedním druhem dřeviny stejného stáří. Nevýhodou monokultur je, že snižují pestrost přírody (biodiverzitu), jsou náchylné k větrným kalamitám a k napadení škůdci (např. kůrovcem) a les ztrácí schopnost účinně ochránit půdu před erozí.

Nyní je snaha přiblížit skladbu našich lesů původnímu stavu. Ideální je les smíšený. Lesy v ČR jsou převážně obhospodařované, člověk do nich zasahuje těžbou a vysazováním nových stromů.

Ekosystém louka

Louky jsou tvořeny trvalými travními porosty. Většina našich luk není původní. Jedná se o umělý ekosystém, který člověk obhospodařuje a udržuje kosením, hnojením, nebo pastvou (která je nejjednodušším a nejefektivnějším způsobem obhospodařování), což je nezbytné k zachování charakteru louky, druhového složení a její produkce. Na složení louky se podílejí desítky druhů travin a bylin. Jejich skladba závisí na obsahu živin v půdě, na klimatických a vodních podmínkách a také na způsobu obhospodařování. Pokud louky nejsou obhospodařovány, pustnou, mění se jejich druhové složení, přibývají křoviny a stromy a pozvolna se z nich stává les.

Ekosystém pole

Pole je umělý ekosystém, vytvořený člověkem za účelem produkce zemědělských plodin. Někdy se nazývá agroekosystém. Pole nefunguje jako samostatný uzavřený celek, člověk do něj zasahuje a ovlivňuje jej. Na polích se obvykle pěstuje pouze jeden druh rostliny – monokultury, např. brambory. Ostatní druhy jsou nežádoucí, plevelné a jsou regulovány, aby nekonkurovaly pěstované plodině, buď mechanickým odstraňováním, nebo k tomu určenými přípravky – pesticidy. Velké negativum pesticidů je, že působí jako jedy i na včely, ptáky, zvěř (např. způsobily až 80% úbytek vrabce polního) a pokud jsou spláchnuty do vody tak i na vodní živočichy.

(Zdroj: vitejtenazemi.cz, Naučná stezka Hvozdnice)




Fixace:


Úkol č. 3: Dopiš do připravené tabulky pod sebe pozorované ekosystémy od největší po nejmenší biodiverzitu. Pomocí značky X označ ty, o kterých ses dozvěděl, že jsou člověkem velmi ovlivněné.

Typ ekosystému	Vytvořen či výrazně pozměněn člověkem
lužní les	
smrkový les	X
Louka	X
Pole	X

(řešení)

Úkol č. 4: Spoj správně obrázek s odpovídajícím popisem.

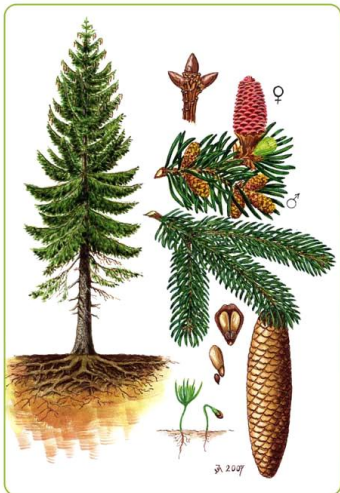


	Obrázek ekosystému		Charakteristika
1		A	Výskyt při vodním toku – zaplavované území s vlhkomilnými rostlinami a živočichy V současnosti ojedinělý výskyt Několik druhů listnatých stromů
2		B	Monokulturní lesní porost Hospodářské využití – dřevo Riziko napadení škůdci, riziko větrných polomů
3		C	Plocha porostlá kombinací trav, jetelovin a bylin. Často slouží jako pastvina k hospodářským účelům Přírozně se vyskytující příkladem je niva.

4		D	Plocha určená k pěstování jednoho typu rostliny. Produkce potravin. Nutnost hnojení.
---	---	---	--

řešení: 1C, 2A, 3D, 4B

2. část - Hodnocení lesního porostu a jeho původnosti

Úvodní opakování: Doplň názvy stromů.

<p>1) smrk ztepilý (H)</p> 	<p>2) jilm vaz (P)</p> 	<p>3) borovice vejmutovka (H)</p> 
<p>4) jasan ztepilý (P)</p>	<p>5) vrba bílá (P)</p>	<p>6) habr obecný (P)</p>



Expozice:

Úkol č. 1: Na základě výkladu doplň k obrázkům stromů, jestli se vyskytují většinou v přirozeném lese (P) a nebo v hospodářsky využívaném lese (H).

Poznamenej si, jakou ochranu má stanovenou zdejší lužní les: **přírodní rezervace**

Úkol č.2: Zhodnot' stav lesa v jednotlivých úsecích okolí naučné stezky Hvozdnice.

Každých cca 100 m zaznamenej do tabulky pomocí bodů, která z nabízených odpovědí vyhovuje tomu, co právě pozoruješ.¹

Sledované znaky lesa:

1. Druhovú skladbu lesa

- a) Les je listnatý nebo smíšený (převládají listnaté stromy a jedle).
..... 3 body
- b) Les je smíšený,ale převládají smrky, borovice nebo modřín.
..... 2 body
- c) Les je jehličnatý – nejvíce je zastoupen smrk, borovice (na ojedinělý výskyt listnatého stromu neberte zřetel) 1 bod

¹ Úkol je upravenou verzí aktivity hodnocení stavu lesa autora T.Smrže (2012)

Počet kroků	100	200	300	400
Stav znaku				

2. Věková skladba lesa

a) V lese jsou různě vysoké stromy v rámci různých druhů (tzn. různě staré).

..... 3 body

b) V lese převažují stromy v rámci druhů s téměř stejnou výškou, občas se vyskytnou odlišní jedinci nebo skupinky. 2 body

c) Až na výjimky mají v rámci druhu všechny stromy v lese podobnou výšku (tzn. stejně staré) 1 bod

Počet kroků	100	200	300	400
Stav znaku				

3. Lesní patrovitost

a) Trávy, byliny nebo mechy rostou v lese na většině míst.

..... 2 body

b) Trávy, byliny nebo mechy rostou v lese jen řídce.

..... 1 bod

c) Trávy, byliny i mechy v lese (téměř) chybějí.

..... 0 bodu

Počet kroků	100	200	300	400
Stav znaku				

4. Přírozená obnova

a) Malé stromky (do výšky keře) jsou v lese na různých místech.

..... 1 bod

b) Malé stromky jsou v lese ojedinělé nebo úplně chybí.

..... 0 bodu

Počet kroků	100	200	300	400
Stav znaku				

5. Odumřelé dřevo

a) V lese jsou ponechány ztrouchnivělé kmeny nebo části kmenu pokácených stromů.

..... 1 bod

b) Všechny ztrouchnivělé nebo pokácené stromy byly z lesa odstraněny.

..... 0 bodu

Počet kroků	100	200	300	400
Stav znaku				

Vyhodnocení: spočítej body za každý znak v jednotlivých úsecích

Počet kroků	100	200	300	400
Celkový počet bodů				

Pozn. Čím více bodů tím přirozenější les

Fixace:

Napiš odpověď k otázkám:

1) Vypiš druhy stromů, které jsou typické pro lužní lesy:

jilm vaz, vrba bílá, habr obecný, jasan ztepilý

.....

2) Vypiš v jakých znacích se přirozený a hospodářský les odlišují:

věková a druhová skladba, patrovitost, odumřelé dřevo a přirozená obnova

3) Vyber správné tvrzení:

- 1) Zdejší lužní les je přírodní rezervací, a proto zde probíhá intenzivní hospodářská činnost.
- 2) Zdejší lužní les se velmi podobá smrkovým monokulturám, a to tím, že se také skládá z jednoho nebo maximálně dvou druhů stromů.

3) Zdejší lužní les je vzácným pozůstatkem přirozené skladby lesa, a proto jej musíme chránit.

3. část – Antropogenní eroze

Úvod:

„Myslivecké sdružení (MS) vysadilo na pozemcích nacházejících se v blízkosti polí zemědělských podniků nebo mezi nimi, ale patřících městu Opavě, několik alejí, jimiž obnovilo podle starých map polní cesty, po nichž jezdili naši předci. Zatímco myslivci chtějí zabránit dalšímu znehodnocování půdy a vrátit krajině alespoň částečně původní ráz pomocí remízků, obnovováním starých polních cest a alejí, zemědělci s tím mají problém.“ (upraveno podle článku na webovém portálu Deník.cz 6/2014)

Dle vyprávění učitele doplň větu: Zemědělcům se nelíbí jednání myslivců, protože:

je omezuje v jejich činnosti a nevěří efektivitě jejich jednání

Expozice:

Úkol č. 1: Sleduj následující popisný text a doplň si správně chybějící slova, dle učitelova výkladu.

Myslivec pan Václav Ž. je si jist, že tzv.(zelené hradby) - člověkem vysázené linie a aleje stromů a keřů mezi poli nebo kolem polních cest, nejen brání erozi půdy, ale jsou důležité i pro zvěř. Ve stromech a keřích nacházejí zvířata úkryt před predátory i zemědělskými stroji. Tvoří spojovací cesty (.....) (biokoridory) mezi (ekosystémy). Uchytí se v nich ty druhy motýlů, brouků, které na velkých, pustých plochách nemají šanci vytvořit (populace). Také zdůrazňuje fakt, že všechny aleje a staronové cesty rozorané v 50. až 60. letech minulého století

jsou na plochách, jejichž vlastníkem je město Opava. To podle jeho slov myslivce v této jejich činnosti podporuje, když spustilo (program na obnovu) zelených hradeb stejně jako jiná města a obce v Česku a EU. Zdůrazňuje: „Nechceme s nikým bojovat a hádat se. Jenže zemědělci nám hází klacky pod nohy. To, co děláme, se jim nelíbí.“ (Myslivcům jde o regeneraci přírody.)

Zemědělec pan Jan P. tvrdí, že když se podaří myslivcům pole rozkouskovat, nebude to fungovat a na svá pole se budeme akorát dostávat s(obtížemi) A dodává, že s myslivci není řeč ani kvůli odstraňování škod, které zemědělcům působí černá zvěř. Kdyby měli zaplatit jen tyto škody, tak je to zlikviduje, podotýká. Nevěří ani tomu, že by vysazené aleje a obnovené cesty vedoucí z kopce dolů bránily (erozi). Také se řídíme(poptávkou) současného trhu. Nemůžeme si dovolit mít více(zatravněných) ploch (které se doporučují, jako ochrana proti erozi) pro chov dobytka, když o tuzemské maso není zájem a tudíž se snažíme živočišnou výrobu spíše(snižovat) Raději nasejeme plodinu pro (technické) využití i za cenu toho, že její sadba proběhne na(strmých) svazích. (Zemědělcům jde o bezproblémový chod jejich činnosti a zisk.)

Odborník na eroze pan Karel B. upozorňuje na to, že půdní erozi ovlivňuje člověk. Ten zásadně ovlivnil vznik erozí(scelováním) pozemků a rušením mezí a větrolamů mezi nimi. Dále ovlivňuje (strukturu) půdy typ plodiny, kterou pěstujeme. Jsou to plodiny jako řepa, kukuřice, brambory (rostliny sázené v (širokých) řádcích), které usnadňují vznik(vodní) eroze, jež nenávratně smývá (úrodnou) vrstvu půdy. Další vrstva se obnoví až za několik desítek let a pokud je orba uskutečněná kolmo na vrstevnici je riziko smyvu mnohonásobně větší. Poukazuje také na stále větší využívání těžké(techniky), která půdu „udusá“ a zhoršuje její (vsakovací) schopnost. Rýhy po průjezdech těžké mechaniky se stávají místy koncentrovaného odtoku a podmiňují vznik (stržové) eroze. Příčinou eroze půdy mohou být rovněž nesprávné postupy při obdělávání půdy, například pozemky se sklony 12-(15) % jsou samy náchylné k tvorbě(eroze) a orba po svahu tento efekt ještě zvýší a opět dojde ke smyvu půdní vrstvy. Jen vodní erozí je v Česku ohroženo kolem 50 procent zemědělské půdy. Půda je významným statkem, je to prostředí zabydlené řadou organismů. Její poškozování přináší někdy i nevratné ztráty. (Odborník na eroze podává svá odborná stanoviska k celkové zemědělské činnosti vzhledem ke vzniku eroze.)

(Zdroj: články z webových portálů idnes.cz 2/2012 a Denik.cz 6/2014)

Úkol č. 2: Vyhodnot' míru rizika erozí v místní krajině. Napiš k jednotlivým znakům bod v případě, že se vyskytují a 0 bodů, pokud se nevyskytují.

- 1) Na ploše se pěstuje některá z širokořádkových plodin (kukuřice, řepa, brambory,...)
- 2) Na ploše je viditelná orba kolmo na vrstevnici.
- 3) Jsou viditelné hluboké erozní rýhy.

- 4) Na ploše lze pozorovat stojící nevsakující se vodu či pustá místa v jinak obrostlé ploše.
- 5) Plocha je velká celistvá, nepřiliš členěná pomocí mezí, remízků, větrolamů.

Hodnocení

počet bodů:

0-1 = půda stabilní, na minimální ploše ohrožená erozí

2-3 = půda se stává nestabilní, s projevy eroze

4-5 = půda je narušená, nestabilní a silně poškozená erozí

(řešení záleží na aktuálním stavu pozorované půdy)

Fixace:

1) Označ v následující řadě plodin ty, které napomáhají vzniku eroze:

pšenice, kukuřice, řepa, žito, brambory, pícniny (trávy)

2) Vyber pravdivá tvrzení a nepravdivá tvrzení uprav tak, aby pravdivými byly:

a) Zemědělci pěstují na polích především takové plodiny, z kterých mají největší zisk.
(pravda)

b) Scelování pozemků je následek minulosti, který však neznamenal úbytek mezí či remízků a větrolamů. (nepravda)

správné řešení: Scelování pozemků je následek minulosti, který však *znamenal výrazný úbytek* mezí či remízků a větrolamů.

c) Při vzniku eroze nezáleží tolik na tom, jestli probíhá orba po svahu nebo po rovině, ale především na tom, aby sklon svahu byl maximálně 20 %. (nepravda)

správné řešení: Při vzniku eroze *záleží* na tom, jestli probíhá orba po svahu nebo po rovině a svahy náchylné k erozi jsou již *od 12% sklonu*.

d) Největším negativním důsledkem eroze je, že půda přichází o svou úrodnou vrstvu, která se obnoví až za několik desítek let. (pravda)

.....

Pracovní list č. 2: Vybrané ekonomické aktivity

1. část – Terciérní ekonomické aktivity

Úvodní opakování:

Co je to služba?

Definice: Služba je hospodářská činnost uspokojující určitou potřebu. Jejím výsledkem je užitečný efekt, ne hmotný statek (výrobek).

Příklady služeb: obchod, doprava a komunikace, zdravotnictví, vzdělávání, služby informační, správní a vládní, finanční, pojišťovací, právní a běžné služby jako restaurace, kadeřnictví atd.

Úkol č. 1: Pozorně poslouchej přednášku na obecním úřadě a v připravené tabulce si odškrtej, které služby byly zmíněny, že se v obci vykytují. Poté služby spočítej a napiš pod tabulku číslo, které ti učitel potvrdí. Během přednášky si poznamenej slovem ano/ne, jestli je v obci aktivní společenská a kulturní činnost a na jaké komunikaci leží. (Tento úkol proved' v obci Jakartovice i Litultovice.)

Obec Jakartovice Počet obyvatel: 360 Vzdálenost od Opavy: 18 km		
Typ služby		Výskyt
Vzdělávání	Mateřská škola	✓
	Základní škola 1. stupeň	
	Základní škola 2. stupeň	
Obchod	se smíšeným zbožím	✓
	s potravinami	
Pošta		✓
Zdravotní středisko	Praktický lékař	
	Dětský lékař	
	Gynekolog	✓
Lékárna		
Knihovna		✓

Penzion		✓
Restaurace		✓
Muzeum		
Obřadní síň		
Veřejná doprava	Autobusová	✓
	Vlaková	✓
Fotbalové hřiště		✓
Možnost koupání	Krytý bazén	
	Koupaliště/lom	✓
Kadeřnictví		✓
Společenský a kulturní život		Ano
Komunikace	I/46	Ne
	II/460	Ano
Celkový počet služeb		12

Obec Litultovice Počet obyvatel: 897 Vzdálenost od Opavy: 12 km		
Typ služby		Výskyt
Vzdělávání	Mateřská škola	✓
	Základní škola 1. stupeň	✓
	Základní škola 2. stupeň	
Obchod	se smíšeným zbožím	✓
	s potravinami	✓
Pošta		✓
Zdravotní středisko	Praktický lékař	✓
	Dětský lékař	✓
	Gynekolog	✓
Lékárna		✓
Knihovna		✓
Penzion		✓
Restaurace		✓
Muzeum		✓

Obřadní síň		✓
Veřejná doprava	Autobusová	✓
	Vlaková	✓
Fotbalové hřiště		✓
Možnost koupání	Krytý bazén	✓
	Koupaliště/lom	✓
Kadeřnictví		✓
Společenský a kulturní život		Ano
Komunikace	I/46	Ano
	II/460	Ne
Celkový počet služeb:		20

Úkol č. 2: Přečti si profilové charakteristiky dvou rodin (Jankových a Kmetových). Pozorně poslouchej vyklad, kterým ti učitel vysvětluje, jaká z výše popisovaných obcí je vhodná pro každou rodinu a proč.

Profilové charakteristiky

Rodina Jankova	Rodina Kmetova
Mladý pár s 2 dětmi školního (7 let) a předškolního věku (3 roky). Paní Janková po mateřské dovolené hledá práci, ráda dbá o svůj zevnějšek. Pan Janek má práci v Opavě, do které by v případě stěhování musel jezdit autobusem, protože nemají auto a z finančních důvodů jej neplánují. Pan Janek velice rád plave. Rodina je aktivní a snaží se trávit čas v přírodě. Děti by si přáli přihlásit do nějakého sportovního kroužku.	Starší pár má již děti odrostlé žijící se svými partnery mimo domov. Žijí v malém bytě při rušné silnici v Opavě a vlastní automobil. Na stáří by si přáli klidné prostředí, kde by je jezdili navštěvovat jejich děti. Pan Kmet má zdravotní problémy a pobyt v přírodě jeho stav zlepšuje, což je také důvod pro stěhování na venkov, také rád čte a vyhýbá se velkým společenským událostem. Paní Kmetová naopak má ráda kulturně společenský život a ráda by se zapojila do činnosti nějakého spolku.

Fixace učiva: Doplně do textu chybějící slova a oprav nesprávná tvrzení ve větách.

Vyhodnocení: V obci (Litultovice), která je početnější,(blíže) k městu Opavě a leží při řádovostně(vyšší) komunikaci, je koncentrováno více služeb, na rozdíl od obce (Jakartovice), která je vzdálenější, méně početná a leží na řádovostně nižší komunikaci. Profil obce Litultovice lépe vyhovuje..... (mladému)

páru pro stavbu domu, a to zejména přítomnosti více typů školských zařízení a možnostmi sportovního využití. Obec Jakartovice lépe vyhovuje (staršímu) páru pro bohatší přírodní prostředí a díky přítomnosti na komunikaci nižšího řádu je v obci i menší dopravní hluk a škodlivých látek z výfuků aut.

Obecně se dá říci, že neplatí tvrzení, že malé obce poskytují méně služeb, a že pro koncentraci služeb není důležitý typ komunikace, která přes obce vede, ale blízkost další malé obce.

.....
(Obecně se dá říci, že platí tvrzení, že malé obce poskytují méně služeb, a že pro koncentraci služeb je důležité jak typ komunikace, na které leží, tak blízkost většího města.)

2. část- zemědělství

Úvod: Vznik a rozvoj zemědělské činnosti obecně souvisí s příhodnými přírodními podmínkami. V minulosti se však často stávalo, že se zemědělská činnost zaváděla i v oblastech s nepříznivými přírodními podmínkami. Tato oblast má také své specifické přírodní podmínky.

Zapiš si přírodní podmínky, které učitel při pozorování zmiňuje:

.....
.....
.....
.....

(mírně zvlněná nížinatá oblast, směrem dále na jihozápad od Opavy zvedající se v pahorkatinu, půdy v této oblasti jsou úrodné hnědozemě, klimatické poměry jsou zde příznivé, spadající do podoblasti mírně teplé se srážkovým úhrnem 400-450 mm ve vegetačním období.)

Úkol č. 1: Pozoruj okolní plochy a dle učitelova výkladu si zapiš do tabulky názvy plodin, které na nich rostou. Poznač si u každé plodiny, jestli zde má nebo nemá vyhovující podmínky k růstu.

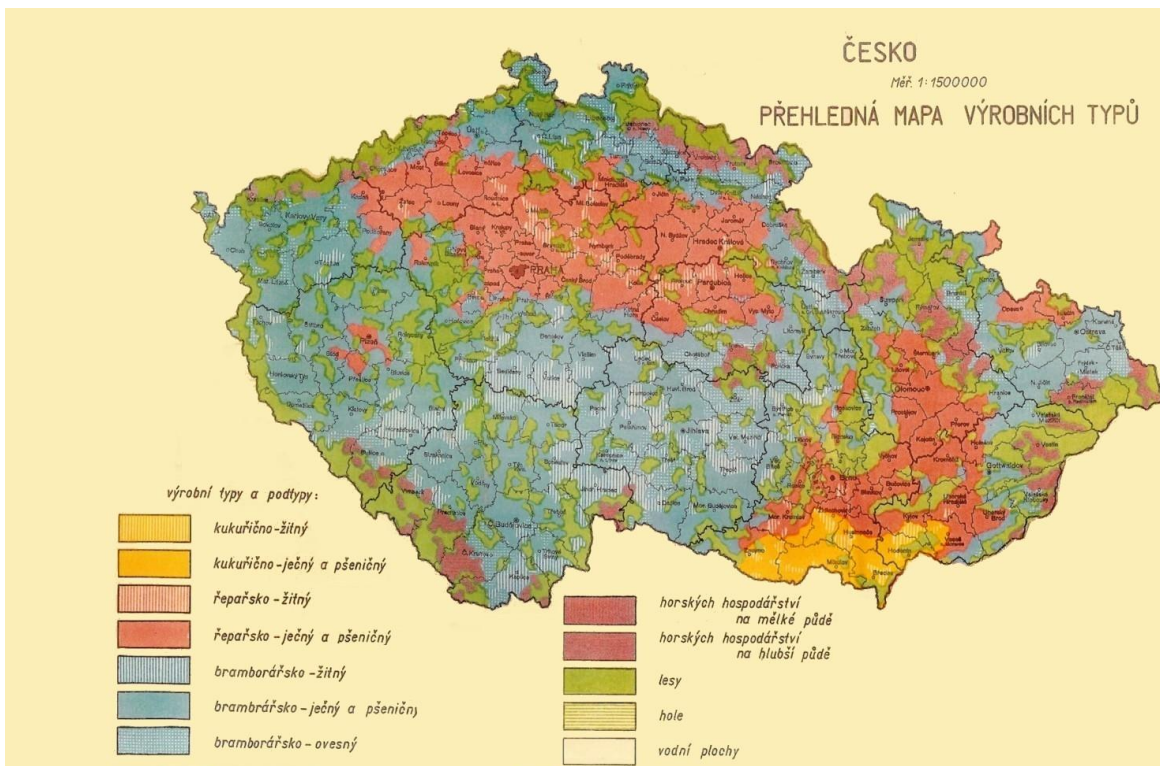
Plodina	Přírodní podmínky pro život v okolní krajině
Řepa	Vyhovující
Pšenice	Vyhovující
Zelí	Vyhovující
Kukuřice	Vyhovující

(možné řešení)

Úkol č. 2: V přiložené mapce ČR vyznač, kde se nachází mikroregion Hvozdnice a podle legendy ověř, zda se jedná o řepařskou oblast. Poté si podle učitelova výkladu zapiš názvy oblastí, které patří do stejného výrobního typu.

.....

.....



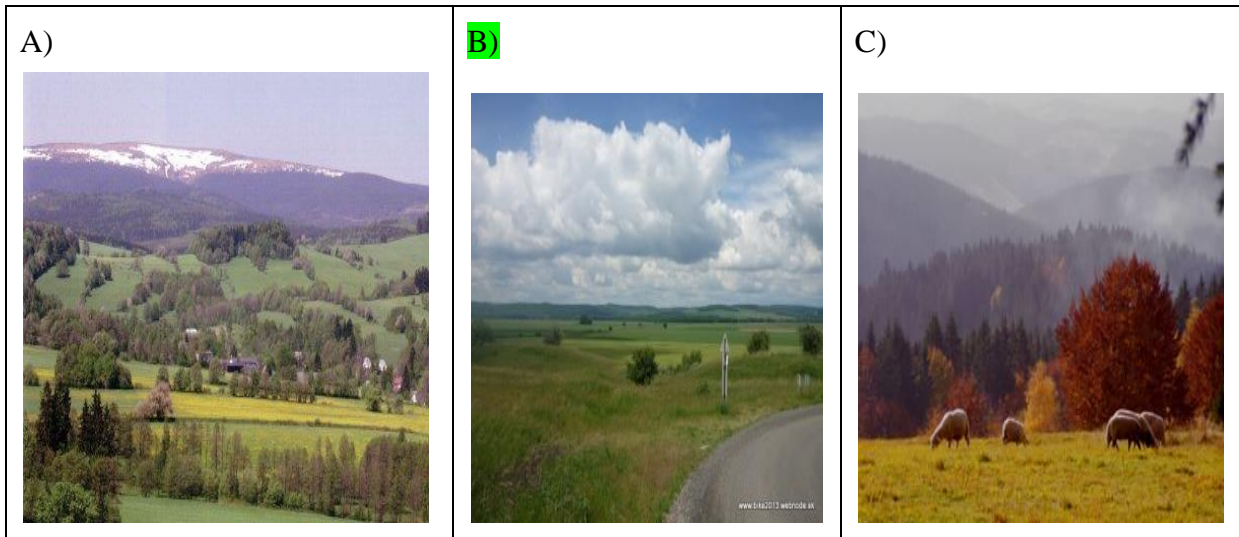
(Zdroj: systemex.sweb.cz)

Úkol č. 3: Pozorně poslouchej přednášku vedoucího provozního úseku na zpracování zelí a zapiš si následující informace:

- a) V pěstování zelí dominuje: **bílé zelí**
- b) Otické zelí je podobně jako Znojemské okurky, Olomoucké tvarůžky atd.: **geografickou značkou**
- c) ZP Otice a.s. na podporu o propagace zelí pořádá: **Zelné slavnosti**
- d) Při zelných slavnostech jsou vystaveny: **Historické stroje a pomůcky pro zpracování zelí**

Fixace učiva:

1) Vyber obrázek, který se nejvíce podobá přírodním podmínkám v této krajině:



2) Vyber z následujících oblastí tu, která má stejné či podobné přírodní předpoklady jako místní krajina:

- a) oblast Vysočiny
- b) Třeboňská pánev
- c) Moravské úvaly – Hornomoravský a Dolnomoravský

3) Jaké plodina, která se zde pěstuje, dosahuje neregionálního významu?

(zelí)

.....

Pracovní list č. 3 – Sídla - Jak se u nás žilo a co v obcích zůstalo

1. část – využití brownfields

Úvod:

Definice brownfields (angl. hnědá pole)

= „ jedná se o nevyužívané objekty a plochy, které vznikají jako pozůstatek průmyslové, zemědělské, rezidenční, vojenské či jiné aktivity, na kterých jsou prováděny alespoň nutné stavební úkony (v případě budov), aby byla zachována jejich statika a nedošlo ke zhroucení a ohrožení zdraví lidí. Jejich vznik je historicky spojen zejména se změnou politické a hospodářské situace v Česku za poslední desítky let.“ (upraveno dle Agentura pro regionální rozvoj, 2012)

Expozice:

Úkol č. 1: Budovy sýpky v obci Uhlířov je nevyužívanou, chátrající budovou. Existuje několik návrhů na nové funkční využití sýpky. Na základě výkladu učitele si dopiš do vedlejšího sloupce, jaké služby v obci jsou. Poté označ v návrzích ty, které v obci nejsou.

Návrhy na funkční využití budovy	Služby v obci
Zdravotní středisko	Obecní úřad s knihovnou
Kadeřnictví	Hostinec
Samostatná knihovna	Obchod se smíšeným zbožím
Byty k pronájmu	Brašnářství
Konferenční místnosti pro schůze spolků	Automyčka
Sportovní hala	Kulturní dům pro společenské události
Obchodní centrum	Kadeřnictví
Muzeum lidových řemesel	
Restaurace	

Úkol č. 2: Poslouchej výklad učitel a zapiš si, jaké základní informace by měl návrh rekonstrukce budovy a jejího využití obsahovat.

Návrh by měl obsahovat:

identifikaci lokality

původní funkce

současný stav

návrh řešení využitelnosti

fotodokumentace/náčrtek

možnosti financování

původní dopis pro zastupitelstvo, ve kterém je žádáte o posouzení a zvážení vašeho návrhu

Fixace:

A) Jmenuj aktivity, jejichž útlumem vznikají brownfields.

zemědělské, průmyslové, vojenské, rezidenční aktivity

.....

B) Přečti si následující text a odpověz na přiložené otázky. (šedě vyznačeno řešení)

Budova sýpky v Uhlířově

Obec Uhlířov se nachází 5 km jihozápadně od města Opavy. V obci žilo ke konci roku 2013 celkem 350 občanů. Budova sýpky stojí v centrální části obce a je ve vlastnictví obce a byla využívána pro zemědělské účely k uskladňování obilí.

V rámci studie využitelnosti bylo navrženo rekonstruovat budovu na multifunkční dům se třemi patry. 1 patro by bylo využíváno jako tělocvična ke sportovním aktivitám občanů (stolní tenis, taneční sporty – aerobik, zumba apod. 2.patro patro by sloužilo drobným živnostníkům jako místo podnikání, např. kadeřnictví, oprava obuvi apod. a 3. patro by bylo věnováno knihovně, malému muzeu a konferenčním místnostem místních spolků. V těsném okolí by byla vysázená zeleň a vytvořeno několik parkovacích míst.

Budova je již téměř 15 let aktivně nevyužívaná, slouží jen jako skladiště nepotřebných obecních strojů. Budova má čtyři patra, která jsou vnitřně nepříliš dobře řešená. Mají velice nízké stropy a pro efektivní využití by bylo třeba patra přestavět na tři patra s vyššími stropy. Budova potřebuje novou střechu, okna a fasádu a také úpravu prostranství před budovou.

Existují možnosti získat na projekt krajské dotace popř. dotace z Evropské Unie či finanční podpora obce.

1) K čemu byla v minulosti využívána budova sýpky a jaký účel má dnes?

.....

2) Nový návrh využitelnosti směřuje k vytvoření jediné funkce v budově?

.....

3) Řeší návrh i těsné okolí budovy? Jak?

.....

4) Odkud lze získat finance na rekonstrukci?

.....

2. část - lidová architektura

Úvod:

Úkol č. 1: Sleduj pomocí přiloženého textu výklad učitele a zvýrazni si informace, které učitel zdůrazní. (šedě zvýrazněno řešení)

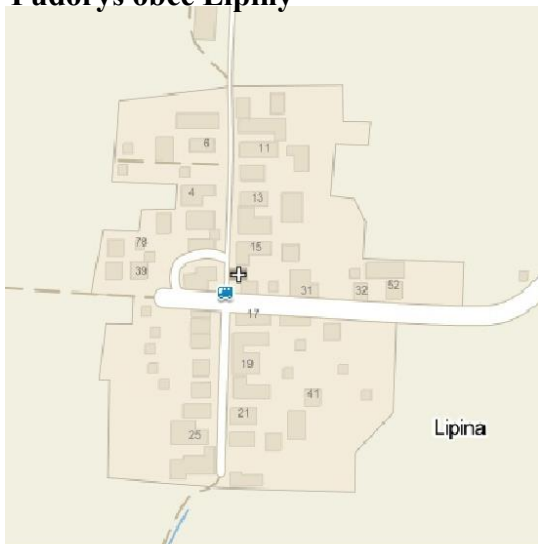
Obec Lipina

Základy původní obce Lipiny pocházejí již z roku 1377, ale v době po bitvě na Bílé hoře (r.1620) zpustla a byla znovu obnovena jako Lipinský Dvůr v r.1783. O její novou výstavbu se na vlastní náklady postaralo 30 německých rodin, které použily jako hlavní stavební materiál kámen, cihly, vepřovice a také dřevo. Zděné stavby byly v té době typické pro městskou architekturu a pro český venkov byly typičtější roubené či hliněné stavby. Zděný dům z konce 18. století je tedy jistým pokrokem této venkovské obce a v oblasti Moravskoslezského kraje by se dalo mluvit o unikátu. Dalším výrazným prvkem, který značí jistou promyšlenost v uspořádání obce, je jeho půdorys. Jedná se o jednoduchý, pravidelný půdorys, kde domy jsou štíty otočeny k hlavní ulici. Ulice v této obci byla jakýmsi místem setkávání a také místem, ze kterého lidé mohli pozorovat, jak dům vypadá. Lidé se tedy snažili ukázat přední stranou domu to, co jej zdobí, co je na něm hezké. Pravidelnost v půdorysu se netýkala pouze uspořádání domů z hlediska jeho pozice, ale také se jevila ve stejné výměře pozemků k jednotlivým domům, které si v zadní části svého dvora stavěly dřevěné stodoly. Dominantou v obci se v r. 1867 stala kaple sv.Trojice. Do současnosti se z původních 30 zděných domů dochovalo 25 a z nich 12 je v natolik zachovalém stavu, že byly postupně od r. 1958 prohlašovány za kulturní památku. Obec jako celek byla v r. 1995 vyhlášena vesnickou památkovou rezervací a hlavním důvodem bylo posouzení, že se jedná o jeden z nejlepších příkladů urbanizmu východosudetské vsi se zachovalými lidovými prvky. Této obci se vyhnuly tvrdé modernizační zásahy ze stran jejich obyvatel, které český venkov v minulosti často postihovaly z důvodu přiblížení venkovu městům, i proto si zde člověk může lépe představit tehdejší život v 18. století.

Expozice:

Úkol č.2: Na přiložené mapce je půdorys (plánek, uspořádání staveb) obce Lipiny. Vyber z následujících možností tu, která odpovídá charakteru půdorysu. Zakroužkuj správnou možnost.

Půdorys obce Lipiny



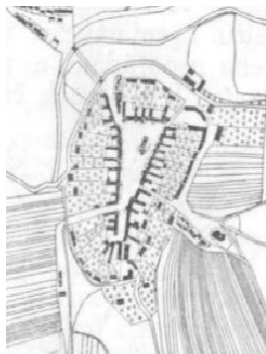
(zdroj: mapy.cz)

Možnosti:

1) návesní typ

2) silniční typ

3) řádkový typ







- oválný či čtyřúhelníkový
půdorys

- soustředný, pravidelný
a jednoduchý půdorys

- řady usedlostí podél tvar
cesty či potoka

Úkol č. 3: Pozorně poslouchej výklad učitele o následujících typech domů.

Název	Text	Obrázek
Hrázděný dům	<p>proniká do Čech v 15.století vlivem Německého obyvatelstva</p> <p>nejčastěji v pohraničních oblastech s Německem, případně v Sudetech</p> <p>stavební materiál- trámy tvoří hrástě, které jsou pokládány tak, aby plnily nosnou funkci stavby a zároveň i dekorační, výplň mezi trám tvoří nejčastěji cihly</p>	
Zděný (B)	<p>štíty domů směřují do ulice</p> <p>ve vesnicích se hojněji vyskytuje od 18.století, dříve zděné domy typické pro městskou architekturu</p> <p>stavební materiál- kámen, cihla, vepřovice (sušené cihly)</p> <p>malá horní okna s větrací funkcí</p> <p>střecha- sedlová (tvořena ze dvou střešních rovin) nebo polovalbová střecha (sedlová střecha se sklonitou střešní ploškou nad štítem)</p> <p>nejčastěji břidlicová krytina</p>	<p>2)</p> 
Hliněný	<p>typický pro JV a S Moravu (Slovácko, Haná)</p> <p>stavební materiál – hliněné cihly</p> <p>střecha – sedlová s doškami</p> <p>typický je žubr (či žudro) – architektonický útvar vyčnívající před vchodem, funkce- v patře umístěná sýpka a v přízemí posezení</p> <p>dům orientován do ulice boční stranou s okapy</p>	 <p>3)</p>

Roubený	<p>typický až do 19.století</p> <p>sedlová střecha se šindelem</p> <p>stavební materiál: trámy kladeny vodorovně na sebe, kde spáry bývaly vyplňovány výmazem</p> <p>roubené domy se vyskytují na většině území ČR</p>	<p>4)</p> 
---------	--	--

Fixace:

1) Vypiš 3 znaky charakteristické pro usedlosti v obci Lipina.

Např.: Domy měly stejnou výměru pozemku, domy jsou štítem obráceny k ulici, domy jsou zděné

2) Jaký stavební styl je typický pro domy v obci Lipina a z kterého století domy pochází?

Východosudetský styl, 18.století

3) Jaký je rozdíl mezi světnicí lipinského domu a místnostmi v tvém domě? (z hlediska funkcí)

lipinská světnice má mnoho funkcí např. funkce kuchyně, ložnice,pracovny,..., místnost v našem domu většinou jen jednu určitou funkci např. slouží jen jako ložnice

.....